

A. Ympäristövastuullisuus

Tavoite 1. Huomioimme ympäristöasiat päätöksenteossa ja toimissa				Vuonna 2025	
Tavoite	Toimenpide	Mittari	Vastuutaho	Tilanne	Lisätieto (esim. toteuman päivämäärä, missä mennään, miksi ei ole toteutunut)
Olemme vahvoja ympäristöosaajia	Nimeämme jokaiselta toimialalta ympäristöagentit koordinaatiotyöryhmään	Toimialojen henkilöt nimetty ja koordinaatioryhmän toiminta on aktiivista	Johtoryhmä	valmis	Koordinaatioryhmän toimialojen edustajat on päivitetty vuoden 2026 alusta
	Seuraamme kaupungin kestävän kehityksen ohjelman toteutumista ja raportoimme siitä		Ilmastohankkeen koordinaatioryhmä	valmis	Vuonna 2025 pidettiin 2 kokousta.
		Palaverit 4 kertaa vuodessa, raportointi johtoryhmälle 2 kertaa vuodessa		jatkuva	Johtoryhmän jäsenistä kaupunginjohtaja, tekninen johtaja, sivistys- ja hyvinvointijohtaja ja tietohallintopäällikkö ovat mukana Kestävät työn koordinaatioryhmässä. He vievät asian mukaiset asiat johtoryhmään. Kestävät työstä on myös raportoitu Ympäristölautakunnalle.
		Vuosiraportti kestävyttä tukevista toimenpiteistä kaupunginhallitukselle kerran vuodessa		valmis	Kestävän kehityksen seurantaraportti vuodelta 2025 viedään kaupunginhallitukselle 30.3.2026.
	Tiedotamme henkilöstölle ympäristövastuullisesta toiminnastamme	Kirjalliset ohjeet ja uutiskirjeet ilmastotyöstä 2 kertaa vuodessa	Ilmastohanke/ ilmastohankkeen koordinaatioryhmä	jatkuva	Uutiskirjeitä julkaistiin 2 kpl:tta vuonna 2025. Lisäksi lähetettiin täsmäsähköposteja eri toimialoille liittyen juuri heitä koskeviin ympäristövastuulliseen aiheisiin.
Tiedotamme asukkaille ja yrityksille ympäristöasioista	Tuemme yhteistyötahojen ympäristöosaamista ja ympäristöasioiden edistämistä	Tietopaketit ja tilaisuudet asukkaille ja yrityksille	Ilmastohanke + keh.palvelut	jatkuva	Kestävät ilmastotyö ollut esillä Lapua kukkii tapahtumassa omalla osastollaan.
		Kuntien tytäryhtiöiden energiatehokkuussopimusten laadinta	Ilmastohanke + konsernijohto/ Tytäryhtiö 1, Tytäryhtiö 2 ...	ei aloitettu	Nykyiset energiatehokkuussopimukset (ETS) päättyvät vuoteen 2025. Uuden sopimus kauden neuvottelut ovat käynnissä valtakunnan tasolla. Pyritään saamaan JETS -toiminnan kannalta oleelliset toimijat mukaan ensi sopimuskauden alusta lukien.

A. Ympäristövastuullisuus

Tavoite 1. Huomioimme ympäristöasiat päätöksenteossa ja toimissa

Vuonna 2025

Tavoite	Toimenpide	Mittari	Vastuutaho	Tilanne	Lisätieto (esim. toteuman päivämäärä, missä mennään, miksi ei ole toteutunut)
Ympäristökasvatus on osa koulutyötä ja varhaiskasvatusta	Toteutamme kestävän kehityksen toimintaa maakunnallisen opetussuunnitelman mukaisesti	Opetukseen sisältyvänä	Opetus ja varhaiskasvatus	jatkuva	Varhaiskasvatussuunnitelman mukaisesti toiminnan suunnittelussa yhtenä keskeisenä oppimisen osa-alueena on Tutkin ja toiminn ympäristössäni, joka pitää sisällään kestävän kehityksen periaatteisiin ja ympäristöystävälliseen toimintatapaan kasvattamisen ja ohjaamisen. Perusopetuksessa kestävä kehitys välittyy opetussuunnitelman kautta. Eri oppiaineissa kestävän kehityksen teemat toteutuvat kokonaisuuksina, joissa kestävä kehitys tarkastellaan kunkin oppiaineen näkökulmasta. Lisäksi yhtenä laaja-alaisena tavoitteena on osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen.
	Ohjaamme kierrätykseen ja ympäristövastuulliseen toimintaan koulutyössä	Teemapäivinä 1-2 kertaa vuodessa, Alakouluissa jatkuvaa toimintaa sekä korostetusti monialaisena oppimiskokonaisuutena opiskellaan FEG-viikon oppimääränä.	Opetus ja varhaiskasvatus	jatkuva	Kaikessa toiminnassa keskeisenä toimintatapana on mahdollisuuksien mukaan kestävä kehitys ja ympäristöystävällinen ajattelutapa huomioiden mm. lelujen ja pelien asianmukainen käsittely, materiaalien hyödyntäminen mahdollisimman monipuolisesti, kierrätyspisteet yksiköissä jne.
	Kannustamme kouluja ja varhaiskasvatusyksiköitä osallistumaan erilaisiin kestävän kehityksen ohjelmiin	Vihreä lippu –toimintaan tai vastaavaan toimintaan liittyviin kuuluvien yksiköiden määrä (kpl)	Opetus ja varhaiskasvatus	jatkuva	Varhaiskasvatuksessa ei tällä hetkellä ole erillisten kestävän kehitysten ohjelmien mukaista toimintaa eikä toimipaikat toteuta ko. ohjelmia. Alakouluilla on käytössä kestävän kehityksen materiaali (FEG-hankkeesta tehty). Materiaali on tarkoitettu käytettäväksi oppimiskokonaisuutena, mutta koulut voivat käyttää sitä myös yksittäisten tuntien pitämiseen. Uusia hankkeita ei ole käynnissä.

A - Ympäristövastuullisuus**Tavoite 2. Parannamme hiilitasetta ja huomioimme ympäristöasiat tilinpäätöksessä****Vuonna 2025**

Tavoite	Toimenpide	Mittari	Vastuutaho		Tilanne	Lisätieto (esim. päivämäärä toteunut, missä mennään, miksi ei ole toteutunut)
Huomioimme ympäristöasiat talousarvion laadinnassa	Huomioimme ympäristöasiat talousarvion laadinnassa	Talousarvion tavoitteiden laadinnassa on huomioitu toiminnan vaikutukset ympäristöön	toimialat	Tekniikka	jatkuva	Talousarvion yhteydessä on asetettu tavoitteita, jotka edistävät mm. energiatehokkuutta.
				Kasvatus, koulutus ja vapaa-aika	kesken	Kansalaisopiston, taidekoulun, musiikkiopiston, kirjaston tai kulttuuritoimen talousarviotavoitteiden laadinnassa ei ole huomioitu ympäristöasioissa. Varhaiskasvatuksessa ei ole eritelty talousarvion tavoitteiden laadinnassa erityisesti kestävän kehityksen näkökulmaa vaan kestävän kehityksen ohjelman tavoitteet ja niiden toimenpiteet sisältyvät mm. varhaiskasvatussuunnitelman mukaisen toiminnan toteuttamiseen yleisesti.
				Hallinto	jatkuva	Talousarvion tavoitteina on kaikkien asiakirjojen sähköinen arkistointi, sähköisen suomi-fi -viestien käyttöönotto ja sähköisten myyntilaskujen tavoitetasen nosto.
	Talousarvion laadintaohjeeseen ohje ympäristöasioiden huomioinnottomisesta	Ohje laadittu	Hallinto		valmis	Tilinpäätöksen 1.6 kohdassa kerrotaan ympäristöasioiden hoitamisesta sekä viitataan tehtyyn ilmastostrategiaan, kestävän kehityksen ohjelmaan ja energiatehokkuussopimukseen.
		Miten ohje on otettu huomioon?	Toimialat	Tekniikka	jatkuva	Laitehankinnoissa kiinnitetään huomioita energiatehokkuuteen, laitteiden käyttö ajoitetaan tarvetta vastaavaksi (käynnistetään laitteet vasta kun se toiminnan kannalta on välttämätöntä)
				Kasvatus, koulutus ja vapaa-aika	kesken	Erillistä ohjetta ei ole annettu eikä laadittu talousarvionlaadintaohjeeseen ympäristöasioiden huomioinnottomiseksi. Kestävän kehityksen huomiointi talousarvion laadinnassa on tällä hetkellä sisällytetty kunkin toimialan vastuulle ilman erillistä ohjetta.

A - Ympäristövastuullisuus**Tavoite 2. Parannamme hiilitasetta ja huomioimme ympäristöasiat tilinpäätöksessä****Vuonna 2025**

Tavoite	Toimenpide	Mittari	Vastuutaho		Tilanne	Lisätieto (esim. päivämäärä toteunut, missä mennään, miksi ei ole toteutunut)
				Hallinto	jatkuva	Talousarvion tavoitteet, kestävän kehityksen ohjelma ja talouden toimenpideohjelma muodostavat yhdessä toteutettavien ohjeiden kehikon.
	Raportoimme tilinpäätöksessä ympäristöasiat kestävän kehityksen ohjelman mukaisesti	Vuosittainen arvio kestävän kehityksen ohjelman toteuttamisesta	Hallinto		valmis	Tilinpäätöksessä on oma alaotsikko "Ympäristöasiat", jossa viitataan kestävän kehityksen ohjelmaan, joka sisältää konkreettiset toimenpiteet tavoitteiden saavuttamiseksi. Kestävän kehityksen ohjelmasta julkaistaan vuosittain erillinen seurantaraportti.
	Seuraamme kuntamme kasvihuonepäästöjä ja päästökehitystä		Ilmastohanke		jatkuva	Koordinaatioryhmälle on pidetty esitys Lapuan päästöjen kehityksestä hyödyntäen hiilineutraalisuomen julkaisemia tilastoja. Lisäksi Lapuan kaupunki tilaa CO2 raporttia ja se on upotettuna kaupungin Kestävät sivuilla.
	Seuraamme energiankulutusta ja raportoimme energiankulutuksemme ja energiatehokkuus-toimemme vuosittain	Vuosiraportti Motivalle	Tekniikka/ilmastohanke		valmis	Vuosiraportointi Motivalle on tehty ajallaan.
Vähennämme toiminnasta aiheutuvia päästöjä	Teemme tavoitteellisia investointeja energiankulutuksen vähentämiseksi ja uusiutuvien energialähteiden lisäämiseksi	Seuraamme toteuttamiemme toimenpiteiden energiansäästöä, uusiutuvan energian osuutta ja päästökehitystä	Rakennus- ja Kiinteistöpalvelut, kunnallistekniikka		jatkuva	Toteuttujen toimenpiteiden energiasäästöä seurataan säännöllisesti. Kiinteistöjen energiankäytön seurannan tueksi on otettu Enerkey ohjelmisto käyttöön. Enerkeystä seurataan keskeisten kiinteistöjen energian kulutusta ja suurista poikkeamista tulee hälytykset. Kunnallistekniikassa seurataan energiankulutusta ja tehtyjen muutosten vaikutusta. Uusiutuvan energian osuutta seurataan vuositason KETS raportoinnin yhteydessä.
	Käytämme vihreää sähköä toiminnassamme	Vihreän sähkön osuus %	Rakennus- ja kiinteistöpalvelut, kunnallistekniikka		valmis	Uusiutuva energia 100 %

A - Ympäristövastuullisuus					
Tavoite 2. Parannamme hiilitasetta ja huomioimme ympäristöasiat tilinpäätöksessä				Vuonna 2025	
Tavoite	Toimenpide	Mittari	Vastuutaho	Tilanne	Lisätieto (esim. päivämäärä toteunut, missä mennään, miksi ei ole toteutunut)
Parannamme kuntamme hiilitasetta	Lisäämme kaupunkimme hiilinieluja	Kaupungin maaomaisuuden hiilinieluvarannon seuranta vuosittain	Maankäyttöosasto	kesken	
	Edistämme maa- ja metsätalouden sekä yritysten energia- ja ympäristöosaamista	Yrittäjille ja maataloustuottajille järjestetään vuosittain tapahtuma	Ilmastohanke	kesken	Vuonna 2025 ei järjestetty omaa tapahtumaa yrittäjille ja maataloustuottajille

B. Resurssitehokkaat kuntapalvelut

Tavoite 1. Lisäämme ympäristötietoisia hankintoja					Vuonna 2025	
Tavoite	Toimenpide	Mittari	Vastuutaho		Tilanne	Lisätieto (esim. päivämäärä toteunut, missä mennään, miksi ei ole toteutunut)
Lisäämme ympäristöystävällisiä ja energiatehokkaita hankintoja	Hankintojen tarkistuslistan teko ja käyttöönotto koko kaupungin hankintojen ympäristövastuun lisäämiseksi	Tarkistuslistan käytön seuranta: % hankintojen tekijöistä	Ilmastohanke/ ilmastohankkeen koordinaatioryhmä	Tekniikka	jatkuva	Hankintojen ympäristöystävällisyys ja energiatehokkuus on otettu huomioon hankinnoissa tapauskohtaisesti.
				Kasvatus, koulutus ja vapaa-aika	jatkuva	Erillistä tarkistuslistaa ei ole laadittu koko kaupungin taholla, hankinnat arvioidaan tapauskohtaisesti.
				Hallinto	jatkuva	Arvioidaan tapauskohtaisesti tarjouspyyntöjen valmistelun yhteydessä.
				Ilmastohanke	kesken	Hankintalistat tehty, mutta käyttöönotto on vielä kesken. Hankintojen laatukriteereitä on Motivan toimesta koottu kriteeripankki.fi sivustolle. Kriteeripankista ei löydy kaikkia tuotteita ja palveluja koskevaa tietoa, mutta kattavuutta lisätään jatkuvasti. Tästä työkalusta lisätään viestintää tulevana vuonna.
	Huomioimme hankintakustannusten lisäksi hankinnoissa elinkaarikustannukset todellisen kokonaiskustannuksen arvioimiseksi	Elinkaarikustannukset on selvitetty yli 15.000 €:n hankinnoissa, kyllä/ei	toimialat	Tekniikka	jatkuva	Energian säästö ja investoinnin takaisinmaksuajat energiansäästönä on laskettu energiansäästöinvestoinneissa. Alhaiset käyttökustannukset ohjaavat hankintoja. Lisäksi uimahallin suunnittelussa on huomioitu elinkaarikustannukset ja ne on otettu päätöksenteossa huomioon.
				Kasvatus, koulutus ja vapaa-aika	jatkuva	Kaikissa varhaiskasvatuksen, perusopetuksen, lukion, kansalaisopiston, taidekoulun, musiikkiopiston, kirjaston, kulttuurin sekä liikunta- ja nuorisotoimen hankinnoissa pyritään huomioimaan tarjouskriteereissä ympäristövaikutukset siltä osin kun se on mahdollista, mm. paikallisuus, huollon saatavuus, kestävyys, materiaali jne.
				Hallinto	jatkuva	Elinkaarikustannukset arvioidaan hankittavien tuotteiden osalta.

B. Resurssitehokkaat kuntapalvelut

Tavoite 1. Lisäämme ympäristötietoisia hankintoja					Vuonna 2025	
Tavoite	Toimenpide	Mittari	Vastuutaho		Tilanne	Lisätieto (esim. päivämäärä toteunut, missä mennään, miksi ei ole toteutunut)
Lisäämme tietoisuutta hankinnoistamme	Tiedotamme toimijoita tulossa olevista hankinnoista	Hankintatilaisuuden järjestäminen vuosittain	Lapuan kaupunki		jatkuva	Hankintatapahtuma toteutetaan vuosittain. Tapahtumat on järjestetty seuraavasti: 16.2.2024, 14.2.2025 ja 6.2.2026.
Elinkaarikustannusten huomioiminen hankinnoissa	Otamme huomioon elinkaarikustannukset suunnittelussa ja uudisrakentamisessa	kyllä/ei	Tekniikka		jatkuva	Käyttö- ja huoltokustannukset otetaan huomioon myös muissa hankinnoissa.
	Huomioimme tarjouskriteereissä minimivaatimukset laatutekijöistä, joilla on ympäristövaikutuksia (esim. vasteaika, käyttökustannukset, huollon saavutettavuus) ja viestimme käyttämistämme minimivaatimuksista.	Hankintojen määrä, %-osuus hankinnoista, joissa otettu huomioon	toimialat	Tekniikka	jatkuva	Huomioidaan hankintohen valmistelussa
				Kasvatus, koulutus ja vapaa-aika	jatkuva	Kaikissa varhaiskasvatuksen, perusopetuksen, lukion, kansalaisopiston, taidekoulun, musiikkiopiston, kirjaston, kulttuurin sekä liikunta- ja nuorisotoimen hankinnoissa pyritään huomioimaan tarjouskriteereissä ympäristövaikutukset siltä osin kun se on mahdollista, mm. paikallisuus, huollon saatavuus, kestävyys, materiaali jne.
				Hallinto	jatkuva	Tarjouskriteereissä on huomioitu ympäristövaikutukset tapauskohtaisesti.

B. Resurssitehokkaat kuntapalvelut

Tavoite 2. Lisäämme toiminnan digitalisointia

Vuonna 2025

Tavoite v. 2025	Toimenpide	Mittari	Vastuutaho		Tilanne	Lisätieto (esim. päivämäärä toteunut, missä mennään, miksi ei ole toteutunut)
Kehitämme sähköisiä asiointipalveluja	Lisäämme sähköisen asioinnin mahdollistamia palveluja asukkaillemme (esim. haku varhaiskasvatukseen, kouluun, omaishoidon tuen haku)	Sähköisen asioinnin mahdollistavia palveluja verkkosivuillamme (kpl)	toimialat	Tekniikka	jatkuva	Digitalisoinnin kehittäminen on vireillä. Lupapiste on otettu käyttöön rakennusvalvonnassa. Vuonna 2025 on alkanut mm. Alueiden käytön digitalisoinnin kehittämiseen on käynnistynyt YM:n rahoittamana hanke.
				Kasvatus, koulutus ja vapaa-aika	jatkuva	Varhaiskasvatuksen, kansalaisopiston, taidekoulun, musiikkiopiston, kirjaston ja kulttuurin osalta sähköiselle asioinnille asetetut tämän hetkiset tavoitteet on saavutettu. Palvelukanavat ja palvelukuvaukset löytyvät myös palvelutietovarannosta.
				Hallinto	kesken	Verkkolaskutus on tarjolla asiakkaille. Sähköisten myyntilaskujen lisäämiseksi otetaan vuoden 2026 alussa käyttöön laskutuslisä paperilaskuille.
Edistämme etäkokousten järjestämistä	Kannustamme etäkokousten järjestämiseen	Matkustamista edellyttävistä kokouksista etäkokousten osuus vähintään 50 %, kyllä/ei	toimialat	Tekniikka	valmis	Kyllä, Etäosallistuminen kokouksiin mahdollistetaan lähes kaikissa kokouksissa.
				Kasvatus, koulutus ja vapaa-aika	valmis	Kyllä. Varhaiskasvatuksessa, kansalaisopistossa, perusopetuksessa, lukiossa, musiikkiopistossa, taidekoulussa, kirjastossa ja kulttuurissa osallistutaan etäkoulutuksiin aina kun se on mahdollista riippuen koulutuksen, palaverin tms. sisällöstä ja tarpeesta tavata ihmisiä myös kasvokkain.
				Hallinto	valmis	Kyllä.

B. Resurssitehokkaat kuntapalvelut

Tavoite 2. Lisäämme toiminnan digitalisointia

Vuonna 2025

Tavoite v. 2025	Toimenpide	Mittari	Vastuutaho		Tilanne	Lisätieto (esim. päivämäärä toteunut, missä mennään, miksi ei ole toteutunut)
	Huomioimme tietokoneiden ja IT-järjestelmien etäkäytettävyyden jo hankintavaiheessa	Kannettavien osuus kaikista tietokoneista %	Tietohallinto		valmis	Pääasiassa loppukäyttäjän tietokoneet ovat kannettavia ja niillä työt voidaan tehdä myös etänä. Kannettavien osuus käytettävissä olevista koneista on noin 98 %.
Siirrymme paperittomaan toimistoon	Toimitamme kokousmateriaalit pääosin sähköisesti	Kyllä/ei	toimialat	Tekniikka	valmis	Sähköiset järjestelmät ovat käytössä
				Kasvatus, koulutus ja vapaa-aika	valmis	kyllä. Varhaiskasvatuksessa, perusopetuksessa, lukiossa, kansalaisopistossa, musiikkiopistossa, taidekoulussa, kirjastossa ja kulttuuritoimessa sekä liikunta- ja nuorisotoimessa käytetään aktiivisesti Googlen Drive alustaa, joka mahdollistaa mm. kokousmateriaalien sähköisen käytön eikä materiaaleja ole tarpeen tulostaa paperisina.
				Hallinto	valmis	Kokousmateriaalit toimitetaan pääosin sähköisesti.
	Hankimme yhteistulostimia ja vähennämme henkilökohtaisten tulostimien määrää / otamme käyttöön turvatulostusratkaisun	Kyllä/ei	Tietohallinto		jatkuva	Uudet kilpailutetut monitoimilaitteet otettu käyttöön vuoden 2025 alusta alkaen. Tavoitteena on paperinkulutuksen vähentäminen. Monitoimilaitteiden monitoroinnilla asetetaan tavoitteeksi - 10 % paperinkulutus vuosittain vuodesta 2025 alkaen. Henkilökohtaisia tulostimia on käytössä vain n. 20 kappaletta.

B. Resurssitehokkaat kuntapalvelut

Tavoite 2. Lisäämme toiminnan digitalisointia

Vuonna 2025

Tavoite v. 2025	Toimenpide	Mittari	Vastuutaho		Tilanne	Lisätieto (esim. päivämäärä toteunut, missä mennään, miksi ei ole toteutunut)
	Otamme käyttöön sähköisen allekirjoituksen viranhaltijapäätöksissä ja pöytäkirjoissa	Otetaan käyttöön 2022	Hallinto		valmis	Sähköinen allekirjoitus on käytössä kaikissa toimielimissä ja viranhaltijapäätöksissä.
	Otamme käyttöön sähköisen arkiston kaikissa käytössä olevissa järjestelmissä mahdollisuuksien mukaan	On otettu käyttöön/ ei ole otettu käyttöön	toimialat	Tekniikka	kesken	Siirtyminen sähköiseen arkistointiin käynnissä
				Kasvatus, koulutus ja vapaa-aika	kesken	Kansalaisopiston, taidekoulun, musiikkiopiston, kirjaston ja kulttuuritoimen osalta käytössä CaseM viranhaltijapäätösten osalta. Esim. kansalaisopiston, taidekoulun ja musiikkiopiston päättötodistukset ja muut koulutustodistukset arkistoidaan paperisina tulosteina. Sähköinen arkistointi ei ole toteutunut varhaiskasvatuksen osalta. Varhaiskasvatuksessa lasten varhaiskasvatussuunnitelmat arkistoidaan edelleen paperisina tulostettuna, koska arkistointia ei ole laajennettu näihin asiakirjoihin. Varhaiskasvatuksen toiminnanohjausjärjestelmä Tiera Vesseli / Daisy ei ole virallinen arkistointijärjestelmä, mutta järjestelmästä on mahdollisuus arkistoida päätökset erillisen arkistointipalikan kautta kunnan omaan arkistointijärjestelmään. Tilanne on sama perusopetuksen osalta.
				Hallinto	valmis	Sähköinen arkistointi on otettu käyttöön hallinnon toimialalla 100 %.

B. Resurssitehokkaat kuntapalvelut

Tavoite 2. Lisäämme toiminnan digitalisointia

Vuonna 2025

Tavoite v. 2025	Toimenpide	Mittari	Vastuutaho		Tilanne	Lisätieto (esim. päivämäärä toteunut, missä mennään, miksi ei ole toteutunut)
		Paperinkulutuksen vuosiseuranta ja kehitys-%	toimialat/ Ilmastohankkeen koordinaatio ryhmä	Tekniikka	jatkuva	Vuoden 2025 alusta voidaan seurata paperin kulutusta keskitetysti. Vertailuvuotena käytetään vuotta 2025, joten tavoitetta voidaan seurata vuoden 2026 lopusta alkaen.
				Kasvatus, koulutus ja vapaa-aika	jatkuva	Kansalaisopisto, taidekoulu ja musiikkiopisto, kirjasto ja kulttuuritoimi: paperin kulutusta seurataan. Esim. opistoissa seurataan erikseen opettajien ja hallinnon paperinkulutusta. Hyödynnetään monitoimilaitteiden tilastoja. Varhaiskasvatus: Ei tarkempaa seurantaa paperin kulutuksen osalta. Tulostusmäärien tiedot on saatavilla tarpeen vaatiessa. Perusopetuksessa ja lukiossa ei ole paperinkulutuksen seurantaa. Tulosteiden osalta tiedot ovat saatavilla. Jatkossa paperinkulutusta seurataan vuosittain.
				Hallinto	jatkuva	Vuoden 2025 alusta on ryhdytty seuraamaan monitoimilaitteiden paperinkulutusta monitorointityökalun avulla.
	Seuraamme vuosittaista paperinkulutusta ja vähennämme sitä 10 % vuodessa			Ilmastohanke	jatkuva	Vuoden 2025 alusta voidaan seurata paperin kulutusta keskitetysti. Vertailuvuotena käytetään vuotta 2025, joten tavoitetta voidaan seurata vuoden 2026 lopusta alkaen.

B. Resurssitehokkaat kuntapalvelut						
Tavoite 3. Lisäämme kiertotaloutta					Vuonna 2025	
Tavoite v. 2025	Toimenpide	Mittari	Vastuutaho		Tilanne	Lisätieto (esim. päivämäärä toteunut, missä mennään, miksi ei ole toteutunut)
Hankintamäärien optimoiminen	Hankimme vain tarvittavan määrän hyödykkeitä tarkan seurannan avulla ja vähennämme varastoitavien tavaroiden määrää mahdollisuuksien mukaan	Kyllä/ei	Toimialat	Tekniikka	jatkuva	Käytöstä poistetut rakennukset on pääosin purettu ja turhan tavaran varastoiminen samalla lopetettu. Varastonkierrosta pidetään huolta, kierto nopeaa, ei turhia hankintoja/varastointia
				Kasvatus, koulutus ja vapaa-aika	jatkuva	Kyllä. Kansalaisopisto ja taidekoulu tarvitsee toiminnassa erilaisia materiaaleja ja tarvikkeita mm. kuvataiteissa ja kädentaidoissa. Kyseisten tuotteiden määrää seurataan ja hankintoja tehdään vain tarvittaessa. Hyödynnämme huomattavan paljon myös kierrätysmateriaalia. Hankintamäärän optimointiin pakottaa myös erittäin vähäinen varastotila. Kansalaisopisto, taidekoulu, kirjasto, musiikkiopisto, ja kulttuuri hankkiin vain pienen käsivaraston toimistotarvikkeita. Hyödykkeitä hankitaan lähinnä kulutuksen mukaan. Perusopetuksessa käytetään lukuvuoden aikana monenlaista materiaalia etenkin kuvaamataiteen ja käsityön oppitunneilla. Jokainen yksikkö huolehtii omista materiaalihankinnoistaan ja varastoista asianmukaisesti.
				Hallinto	jatkuva	Konttoritarvikkeiden osalta käytetään varastot ennen uusien hankintaa.
Sisäisten siirtojen ja menekin optimoiminen	Muutamme koulujen ruokapalvelut jakelukeittiömallista palvelukeittiömalliin	80 % vuonna 2023	Ruokapalvelut		valmis	Toteutunut
Ruokahävikin vähentäminen	Ruokahävikin vähentäminen osaksi normaalia toimintaa	20 % vähennystavoite ruokahävikille 2026 mennessä	Ruokapalvelut		jatkuva	Ruokahävikkiä mitataan jatkuvasti ja ruokahävikkiä pyritään vähentämään.

B. Resurssitehokkaat kuntapalvelut					
Tavoite 3. Lisäämme kiertotaloutta				Vuonna 2025	
Tavoite v. 2025	Toimenpide	Mittari	Vastuutaho	Tilanne	Lisätieto (esim. päivämäärä toteunut, missä mennään, miksi ei ole toteutunut)
	Otamme käyttöön biovaakoja ja älytekniikkaa lautashävikin vähentämiseksi	Laajentaminen yläkoululta muille kouluille	Ruokapalvelut	kesken	Nahistuneet Naatit -hanketoimet yläkoululla alkaen syksy 2024, hanketoimien jalkauttaminen osaan alakouluja. Hanke jatkuu. Biovaakaa hyödynnetty yläkoululla hanketoimissa
	Noudatamme optimoitua reseptiikkaa ja seuraamme hävikin määrää	Jatkuva seuranta ja kirjaaminen	Ruokapalvelut	jatkuva	Optimoitu reseptiikkaa käytössä, kasvisruokavaihtoehto, hävikin määrän kirjaaminen jatkuva. Ylijäämäruoan luovuttaminen ruoka-apuun.
Tehostamme materiaalien ja tuotteiden kierrätystä ja uudelleenkäyttöä sekä jätteiden lajittelua ja hyödyntämistä	Perustamme maa-ainespankin ja hyödynnämme omassa purkamistoiminnassa syntyviä jätteitä (esim. tuhkan, betonin, asfaltin tienrakennuksessa)	Maa-ainespankki perustettu ja tieto toiminnan toteutumisesta vuositasolla	Kunnallistekniikka	valmis	
	Pyrimme käyttämään uudelleen leikkivälineiden osia muissa rakenteissa	Kyllä/ei	Viheraluepalvelut	jatkuva	
	Uusiokäytämme hiekoitushiekat	100 %	Kunnallistekniikka/ liikennealueet, viheraluepalvelut	kesken	
	Rakennettavilla alueilla kuoritut maamassat hyödynnetään mahdollisuuksien mukaan alueella mm. lapsille pulkkamäkiä	m3, mitä hyödynnetty vuodessa rakenteissa	Viheraluepalvelut	jatkuva	

B. Resurssitehokkaat kuntapalvelut							
Tavoite 3. Lisäämme kiertotaloutta					Vuonna 2025		
Tavoite v. 2025	Toimenpide	Mittari	Vastuutaho		Tilanne	Lisätieto (esim. päivämäärä toteunut, missä mennään, miksi ei ole toteutunut)	
	Perustamme kunnan sisäiseen käyttöön materiaalien virtuaalisen kierrätystorin ja tarvittaessa järjestetään mahdollisuus myydä ylimääräisiä materiaaleja ulkopuolisille tahoille	Kyllä/ei	toimialat	Tekniikka	jatkuva	kyllä. Tavaroiden kierrätys hyödyntäen esim. all Lapuaa. Tarvittaessa hyödynnetään Kierto.net palvelua. Uuteen Intraan toteutetaan kierrätystori.	
				Kasvatus, koulutus ja vapaa-aika			
				Hallinto			
	Hyödynnämme varhaiskasvatuksessa ja kouluilla puhtaita jätteitä askartelumateriaalina	Kyllä/ei	Varhaiskasvatus, opetus		valmis	Kyllä, varhaiskasvatuksessa ja opetuksessa hyödynnetään monipuolisesti kaikki käyttökelpoinen ja puhdas kierrätykseen päätyvä materiaali lasten kanssa askartelussa yms. Kansalaisopisto ja taidekoulu hyödyntää aktiivisesti kierrätysmateriaalia taide- ja kädentaito-opetuksessa. Kansalaisopisto, taidekoulu, musiikkiopisto, kirjasto ja kulttuuri ohjaa henkilöstöä ja asiakkaita olemassa olevien lajittelupisteiden käyttöön.	
	Kehitämme uusien asuntoalueiden korttelikeräyspisteitä	Kunnassa sijaitsevien korttelikeräyspisteiden määrä	Kaavoitus		valmis	Sopimusneuvottelut on päätetty, eikä sopimukseen päästy. Keräyspisteiden hoito olisi jäänyt kaupungin vastuulle.	

B. Resurssitehokkaat kuntapalvelut					
Tavoite 3. Lisäämme kiertotaloutta				Vuonna 2025	
Tavoite v. 2025	Toimenpide	Mittari	Vastuutaho	Tilanne	Lisätieto (esim. päivämäärä toteunut, missä mennään, miksi ei ole toteutunut)
	Uusiokäytämme viherjätteen asianmukaisesti rakennetulla kompostikentällä	Viherjätteestä syntyneen mullan määrä m3	Viheraluepalvelut	jatkuva	

B.Resurssitehokkaat kuntapalvelut					
Tavoite 4. Tehostamme energiankäyttöä ja lisäämme rakennusten korjaus- ja huoltotoimenpiteitä					Vuonna 2025
Tavoite	Toimenpide	Mittari	Vastuutaho		Tilanne
				Tekniikka, kiinteistöpalvelut	jatkuva Lisätieto (esim. päivämäärä toteunut, missä mennään, miksi ei ole toteutunut) Hankesuunnittelussa on huomioitu tilojen monikäyttöisyys ja muunneltavuus. Rakennukset on luokiteltu ja samalla päätetty poistaa käytöstä ja purkaa tarpeettomat rakennukset

B.Resurssitehokkaat kuntapalvelut

Tavoite 4. Tehostamme energiankäyttöä ja lisäämme rakennusten korjaus- ja huoltotoimenpiteitä					Vuonna 2025	
Tavoite	Toimenpide	Mittari	Vastuutaho		Tilanne	Lisätieto (esim. päivämäärä toteunut, missä mennään, miksi ei ole toteutunut)
Tehostamme tilankäyttöä	Lisäämme tilojemme monikäyttöisyyttä, huomioimme muunneltavuuden rakentamisessa ja seuraamme ja tehostamme tilojen käyttöastetta	Käyttöasteen seuranta	toimialat	Kasvatus, koulutus ja vapaa-aika	jatkuva	Varhaiskasvatuksen tilat ovat pääsääntöisesti soveltuvia varhaiskasvatuksen käyttöön ja ne ovatkin pääosin tehokkaassa käytössä. Siltä osin kun on mahdollista, tiloja pyritään antamaan myös ulkopuoliseen käyttöön kuitenkin huomioiden tietosuojaan ja turvallisuuden toteutuminen yksikössä säilytettävien lasten tietojen ja henkilökohtaisten tavaroiden näkökulmasta. Kansalaisopiston, taidekoulun ja musiikkiopiston opetustilojen kalustuksessa ja varustuksessa huomioidaan tilojen monikäyttöisyys. Käyttöastetta seurataan kurssihallinto-ohjelman ja tilaohjelman kautta. Kansalaisopiston tilojen saavutettavuudesta informoimista on tehostettu. Kirjasto ja kulttuuritoimi seuraa varattavien tilojen käyttöastetta tilaohjelman kautta. Tilat ovat osittain myös ulkopuolisten vuokrattavissa. Tiloja käyttävät myös kaupungin muut toimijat. Koulujen tilat ovat osittain myös ulkopuolisten vuokrattavissa. Tiloja käyttävät myös kaupungin muut toimijat. Kakovan tilojen vuokrahinnastot on päivitetty vuoden 2025 aikana.
				Hallinto	kesken	Tarpeettomia kiinteistöjä voidaan realisoida, kun markkinatilanne yleisesti paranee.

B.Resurssitehokkaat kuntapalvelut**Tavoite 4. Tehostamme energiankäyttöä ja lisäämme rakennusten korjaus- ja huoltotoimenpiteitä**

Vuonna 2025

Tavoite	Toimenpide	Mittari	Vastuutaho	Tilanne	Lisätieto (esim. päivämäärä toteunut, missä mennään, miksi ei ole toteutunut)
	Vuokraamme tai puramme käyttämättömät rakennukset	Purkulupa myönnetty, mutta ei purettu m2 tyhjillään olevien rakennusten m2	Rakennus- ja Kiinteistöpalvelut	valmis	Vuonna 2025 purkuluvalliset kohteet purettiin. 4/2025 valmistui Rahkatie 3 purku ja 12/2025 Kauppakatu 23.
Parannamme energiatehokkuutta kiinteistöjen hoidossa ja kunnossapidossa sekä vesihuollossa ja kunnallistekniikassa. Otamme energiatehokkuuden huomioon korjausinvestoinneissa	Luovumme öljylämmityksestä	100 % vuoteen 2025 mennessä	Rakennus- ja Kiinteistöpalvelut	kesken	Männikön koululla vielä öljylämmitys.
	Vähennämme valaistuksen energiankulutusta ja hankimme led-tekniikkaa	Katuvalaistuksen led-valojen %-osuus	Rakennus- ja Kiinteistöpalvelut, Kunnallistekniikka/ viheraluepalvelut	jatkuva	LED-tekniikkaa ostetaan katuvalaistukseen vuosittain määrärahojen puitteissa.
	Tehostamme hukkalämmön talteenottoa	Kyllä/ei	Rakennus- ja Kiinteistöpalvelut,	jatkuva	Ilmanvaihdon hukkalämpöä otetaan talteen lämmöntalteenottolaitteistolla osana ilmanvaihtojärjestelmää. Ilmanvaihtojärjestelmiä uusittaessa LTO mahdollisuudet tutkitaan ja otetaan käyttöön siellä missä mahdollista.
	Panostamme eri toimijoiden väliseen yhteistyön lisäämiseen rakentamisessa ja suunnitelmissa	Kyllä/ei	Tekniikka	jatkuva	

B.Resurssitehokkaat kuntapalvelut

Tavoite 4. Tehostamme energiankäyttöä ja lisäämme rakennusten korjaus- ja huoltotoimenpiteitä

Vuonna 2025

Tavoite	Toimenpide	Mittari	Vastuutaho	Tilanne	Lisätieto (esim. päivämäärä toteunut, missä mennään, miksi ei ole toteutunut)
	Käytämme taajuusmuuttajia jätevesi- ja hulevesi ym pumpuissa, paineenkorotusasemilla energiankulutuksen vähentämiseksi	%-osuus	Kunnallistekniikka	jatkuva	Kaikilla paineenkorotusasemilla on taajuusmuuttaja ohjatut pumput. Jäteveden pumppaukseen lisätään vuosittain taajuusmuuttajia. Hulevesipumppaamoilla ei ole vielä taajuusmuuttajia
Lisäämme uusiutuvan energian käyttöä ja tuotantoa	Hyödynnämme aurinkoenergiaa kiinteistöissämme	Kyllä/ei	Rakennus- ja Kiinteistöpalvelut	kesken	
	Hyödynnämme lämpöpumpputekniikkaa lämmityksessä ja viilennyksessä	Kyllä/ei	Rakennus- ja Kiinteistöpalvelut	jatkuva	
Vähennämme veden ja energiankulutusta	Siirrymme ruokapalveluissa tarjottimettomuuteen	80 % vuoteen 2025 mennessä	Ruokapalvelut	kesken	Ei etene, teknisen lautakunnan linjaus
	Huomioimme pintamateriaaliratkaisut uudisrakentamisessa myös siivoustyön veden- ja energiankulutuksen vähentämiseksi	Kyllä/ei	Rakennus- ja Kiinteistöpalvelut	jatkuva	Materiaaleissa huomioidaan siivottavuus ja sisäilma

B. Resurssitehokkaat kuntapalvelut					
Tavoite 5. Lisäämme terveellisiä ja turvallisia asuin- ja elinympäristöjä				Vuonna 2025	
Tavoite	Toimenpide	Mittari	Vastuutaho	Tilanne	Lisätieto (esim. päivämäärä toteunut, missä mennään, miksi ei ole toteutunut)
Otamme ilmastovaikutukset huomioon kaavoituksessa	Laadimme uusiutuvan energian hyödyntämistä edistäviä kaavoja joissa talojen sijoittelussa otetaan huomioon ilmansuunnat kaavoitusvaiheessa.	kaava laadittu, jossa korttelikohtaisesti luodaan edellytykset uusiutuvan energian, esim. aurinkoenergian hyödyntämiseen	Maankäyttö	valmis	Maalämmön mahdollisuus on huomioitu riittävällä tonttien koolla ja rakennusten etäisyyksillä.
	Ilmastovaikutukset otetaan huomioon kaavan laadintavaiheessa	Kaavaselostuksessa on selvitetty kaavan mukaisesta rakentamista syntyvät ilmastovaikutukset	Maankäyttö	valmis	Kaavaselostuksissa arvioidaan ja esitetään "Vaikutukset luonnonympäristöön ja ilmastoon"
	Edellytämme asemakaavassa puuston säilyttämistä metsäisillä alueilla mahdollisuuksien mukaan ja poistamme puustoa yleisiltä alueilta mahdollisimman vähän.	Metsäisillä alueilla suunnitellaan kaavat siten, että lähes kaikille tonteille merkitään alueet, joissa puusto säilytetään tai istutetaan.	Maankäyttö	valmis	Vuonna 2025 ei ole kaavoitettu metsäalueita.
	Seuraamme kaavoitettavien alueiden hiilivarastojen määrää	Hiilivarastojen määrä	Maankäyttö	kesken	Työkalujen tarkastelut kesken
Mahdollistamme	Lisäämme kävely- ja pyöräilyreittejä	Kgin kävely- ja pyöräilyreittien määrä (km) ja muutos-%	Liikuntapalvelut -> kunnalisteknnikka	jatkuva	
			Viheraluepalvelut	jatkuva	

B. Resurssitehokkaat kuntapalvelut					
Tavoite 5. Lisäämme terveellisiä ja turvallisia asuin- ja elinympäristöjä				Vuonna 2025	
Tavoite	Toimenpide	Mittari	Vastuutaho	Tilanne	Lisätieto (esim. päivämäärä toteunut, missä mennään, miksi ei ole toteutunut)
Mandaatimme turvallisen lähiliikkumisen osana kaavoitusta	Huomioimme erityisesti koulujen ja varhaiskasvatuksen ympäristöjen liikenneturvallisuuden	Kts. liikenneturvallisuustyöryhmän raportti	Tekniikka	jatkuva	
			Kasvatus, koulutus ja vapaa-aika	jatkuva	Kyllä, noudatamme koko kaupungin tasolle laadittua liikenneturvallisuussuunnitelmaa varhaiskasvatuksessa, perusopetuksessa, kansalaisopiston, taidekoulun, musiikkiopiston, kirjaston ja kulttuurin toiminnassa silloin kun toteutamme toimintaa, jossa liikenneturvallisuussuunnitelma tulee huomioida.
Kävelyn ja pyöräilyn edistämishjelma	Toteutamme kävelyn ja pyöräilyn edistämishjelmaa	Toteutumisaste-%	Tekninen toimiala	jatkuva	
Kehitämme lähiliikkumista	Kehitämme ja ylläpidämme lasten ja nuorten		Kasvatus, koulutus ja vapaa-aika	jatkuva	Kansalaisopiston ja taidekoulun opetusta viedään mahdollisuuksien mukaan pois luokkatiloista. Perusopetuksessa opetusta järjestetään säännöllisesti oppilaitosten lähiympäristössä , lähimetsissä ja lähiliikuntapaikoilla. Liikunta- ja nuorisotoimi järjestää tapahtumia ympäri vuoden.

B. Resurssitehokkaat kuntapalvelut					
Tavoite 5. Lisäämme terveellisiä ja turvallisia asuin- ja elinympäristöjä				Vuonna 2025	
Tavoite	Toimenpide	Mittari	Vastuutaho	Tilanne	Lisätieto (esim. päivämäärä toteunut, missä mennään, miksi ei ole toteutunut)
lähivirkistysalueita	retkeilykasvatusta	Retkeilyreittien määrä km	Viheraluepalvelut, muutos Ulkoliikuntapaikat	jatkuva	Retkeily reittien määrän yhteensä n. 42 km. Uusimmat reitit ovat Simpsiöllä "Simpsiön valloitus" ja "Vuoren taasasin" -reitistä uutta osuutta Rytilammen läheisyydessä. Uutta on reitistöä sisältää myös Ritavuori-Voitila -Fröökynä reitti. Simpsiön reittejä on kunnostettu Suomi liikkeelle ohjelmasta rahoitetun hankkeen turvin vuoden 2025 aikana. Ritavuori-Voitila-Fröötila reitin perustamishanke jatkuu vielä vuoden 2026 aikana. Hanke on Aisaparin rahoittama.

B. Resurssitehokkaat kuntapalvelut						
Tavoite 6. Vähennämme kuljetuksista ja liikkumisesta aiheutuvia päästöjä						Vuonna 2025
Tavoite	Toimenpide	Mittari	Vastuutaho		Tilanne	Lisätieto (esim. päivämäärä toteunut, missä mennään, miksi ei ole toteutunut)
Uusiutuvan energian käyttömahdollisuuksien lisääminen	Lisäämme sähköautojen latauspaikkoja	latauspaikkojen määrä	Tekninen toimiala		jatkuva	uudet latauspaikat 2025: Kaupungintalolla, jäähalilla sekä lämmitystolppia vaihdettu sekä lämmitys, että latauskäyttöön
	Hankimme omaan käyttöömme sähköautoja tai lataushybridejä, kaluston uusimisen yhteydessä	hankittujen sähköautojen tai lataushybridien määrä	toimialat	Tekniikka	kesken	
Vältämme omien ajoneuvojen käyttämistä mahdollisuuksien mukaan työtehtävä huomioiden	Osallistumme etäkokouksiin, suosimme julkista liikennettä ja yhteiskuljetuksia työtehtävissä	km/vuosi	toimialat	Tekniikka	jatkuva	
				Kasvatus, koulutus ja vapaa-aika	jatkuva	kyllä. Varhaiskasvatuksessa, perusopetuksessa ja lukiossa, kansalaispoistossa, taidekoulussa, musiikkiopistossa, kirjastossa ja kulttuurissa osallistutaan etäkokouksiin aina kun siihen on mahdollisuus tai kokouksen järjestäminen etänä on tarkoituksen mukaista. Yhteiskyytejä suositaan ja hyödynnetään.
				Hallinto	jatkuva	Etäkokouksiin osallistutaan aina, kun se on mahdollista. Lähtökohtana on yhteiskuljetukset ja niitä hyödynnetään.
				Tekniikka	jatkuva	

B. Resurssitehokkaat kuntapalvelut						
Tavoite 6. Vähennämme kuljetuksista ja liikkumisesta aiheutuvia päästöjä					Vuonna 2025	
Tavoite	Toimenpide	Mittari	Vastuutaho		Tilanne	Lisätieto (esim. päivämäärä toteunut, missä mennään, miksi ei ole toteutunut)
Optimoimme kunnan omat kuljetukset ja palvelukuljetukset	Seuraamme omien ajojen ajosuoritetta	km/a	toimialat	Kasvatus, koulutus ja vapaa-aika	jatkuva	Kansalaisopiston ja taidekoulun toiminnassa seurataan päätoimisen henkilöstön ja tuntiopettajien ajosuoritteita. Tuntiopettajien osalta opetus järjestetään siten, että opetusmatkan yhteydessä toteutuisi useampia kursseja siirtymien ollessa mahdollisimman kustannustehokkaita. Musiikkiopistossa, kirjastossa ja kulttuurissa ei tehdä suunnitelmallista seurantaa ajokilometreistä mutta tieto on tarvittaessa saatavilla matkalaskuista. Matkalaskuja seurataan ja pyritään tehostamaan ajojen tarvetta mahdollisimman hyvin ja keskitetysti.
				Hallinto	jatkuva	Esihenkilöt seuraavat matkalaskujen kautta omien alaistensa ajojen määriä.
	Optimoimme koulukuljetusten tarvetta tasaamalla koulujen alkamis- ja päättymisaikoja	Kyllä/ei	Opetus		jatkuva	Rehtorit laativat ja optimoivat lukujärjestykset vuosittain niin tiiviiksi kuin mahdollista ja tätä kautta koulukuljetuksia tarvitaan mahdollisimman vähän.
	Huomioimme ja hyödynnämme lähiympäristön kohteet opetuksessa ja varhaiskasvatuksessa	Kyllä/ei	Opetus, varhaiskasvatus		jatkuva	Kyllä, varhaiskasvatuksessa ja perusopetuksessa tehdään paljon retkiä lähiluontoon ja lähiympäristöön lasten ja oppilaiden kanssa sekä hyödynnetään oman yksikön lähistöltä löytyvät kohteet.
	Etsimme mahdollisuuksia harrastustoiminnan yhdistämisestä kouluihin kuljetusten vähentämiseksi	Kyllä/ei	Kasvatus, koulutus ja vapaa-aika		jatkuva	Suomen malli -kerhot jatkuvat koulupäivän yhteydessä kaikilla perusopetuksen kouluilla.

B. Resurssitehokkaat kuntapalvelut						
Tavoite 6. Vähennämme kuljetuksista ja liikkumisesta aiheutuvia päästöjä				Vuonna 2025		
Tavoite	Toimenpide	Mittari	Vastuutaho		Tilanne	Lisätieto (esim. päivämäärä toteunut, missä mennään, miksi ei ole toteutunut)
	Huomioimme palvelukuljetusten ympäristövaikutukset hankintojen yhteydessä	Hankinnoissa edellytetty ympäristökriteereitä, kyllä/ei	toimialat	Kasvatus, koulutus ja vapaa-aika	valmis	Kansalaisopiston, taidekoulun, musiikkiopiston, kirjaston ja kulttuurin toiminnassa ei käytetä palvelukuljetuksia.
						Koulukuljetusten ympäristövaikutukset on huomioitu tarjouspyynnöissä ja sopimuksissa.
			Hallinto	valmis	Ympäristövaikutukset on huomioitu tarjouspyynnöissä ja sopimuksissa.	

B. Resurssitehokkaat kuntapalvelut					
Tavoite 7. Varaudumme ja sopeudumme ilmastonmuutokseen				Vuonna 2025	
Tavoite	Toimenpide	Mittari	Vastuutaho	Tilanne	Lisätieto (esim. päivämäärä toteunut, missä mennään, miksi ei ole toteutunut)
Kartoitamme hulevesitulviin liittyvät riskit ja varaudumme hulevesitulviin	Ohjaamme kaavoituksen avulla kiinteistöjen hulevesien hidastamiseen tai imeyttämiseen omalla tontilla	Hulevesiasiat on huomioitu kaavoituksessa esim. laskeutusaltailla	Kaavoitus, liikennealueet	jatkuva	Uusilla alueilla varataan riittävästi viherpinta-alaa, jotta hulevesien luonnollinen imeytyminen maaperään on mahdollista. Kaupungin hulevesiverkoston yhteyteen esitetään kaavoituksella alueita monikäyttöisille viivytysallasratkaisuille, jotka tukevat samalla alueen virkistyskäyttöä. Turvallisuuden varmistamiseksi ja rakenteellisten riskien minimoimiseksi pohjavesialueilla kielletään kellareiden rakentaminen.
Lapuanjoen tulvahallintasuunnitelma – Otamme huomioon kunnan toiminnassa tulvasuojelun ja sään ääri-ilmiöt	Otamme huomioon tulvaherkät alueet kaavoituksessa ja pyrimme välttämään kaavoitusta tulvaherkille alueille	Tulvaherkille alueille laaditut kaavat, ha	Kaavoitus	jatkuva	Uusia kaavoja ei ole laadittu tulvaherkille alueille
	Selvitämme tulvariskialueilla sijaitsevien erityiskohteiden ja muiden rakennusten paikallissuojauksista kiinteillä tai tilapäisillä suojauksilla	Yksi siirrettävä tulvaseinämäkontti hankittu	Tekninen toimiala	ei aloitettu	Lapua ei ole enään merkittävä tulvariskialue.
	Laadimme varautumissuunnitelman tulvariskialueille	Varautumissuunnitelma laadittu	Tekninen toimiala	ei aloitettu	Lapua ei ole enään merkittävä tulvariskialue.
	Kehitämme yhteistyötä viranomaisten välillä	yhteisharjoitusten määrä (kpl)	Valmiusjohtoryhmä	jatkuva	
Luonnon monimuotoisuuden vaaliminen ja lisääminen	Lisäämme laidunnusalueita kaupungin maille	Laidunnusalueiden määrä (m2) ja kasvu-%	Viheraluepalvelut	kesken	
	Budjetoimme joka vuosi vieraslajien torjuntaan ja tiedotamme torjunnasta somen välityksellä asukkaille	Talkoiden ja somenäkyvyyden määrä kpl		jatkuva	

B. Resurssitehokkaat kuntapalvelut					
Tavoite 7. Varaudumme ja sopeudumme ilmastonmuutokseen				Vuonna 2025	
Tavoite	Toimenpide	Mittari	Vastuutaho	Tilanne	Lisätieto (esim. päivämäärä toteunut, missä mennään, miksi ei ole toteutunut)
	Muutamme puistojen nurmialueita hoidetuiksi niityiksi	Niittyjen määrä m2 ja kasvu%		kesken	